

NIEUWSBRIEF NIENMBRIEF

deze nieuwsbrief is een uitgave van

jaargang 2 • nummer 7

kinder- en jongeren
telefoon

juni 2003

Participatie is communicatie

Recent onderzoek wijst uit dat een belangrijke oorzaak van schoolmoeheid te wijten is aan gebrek aan inspraak op de Vlaamse scholen. Schoolmoeheid is dan weer een belangrijke oorzaak van leerachterstand en bijgevolg ook van verminderde kansen in de maatschappij.

Participatie wordt dikwijls afgedaan als iets lastig. De leerlingen moeten zich overal mee moeten. Het gezag van de leerkracht wordt nog maar eens in vraag gesteld. Gaan we daar tegenwoordig niet allemaal te ver in? Is dat wel nodig, zinvol en praktisch?

Terechte vragen. We pleiten voor strak georganiseerde en duidelijk afgebakende participatie op school.

Participatie is communicatie. Slecht georganiseerde participatie leidt ongetwijfeld tot chaos, onduidelijk beleid en frustraties voor de leerlingen en de leerkrachten.

We pleiten dus niet voor het afschaffen van de schoolstructuren, van gezag of discipline. Wel voor meer medeverantwoordelijkheid voor de kinderen, een sfeer waar dynamische kinderen initiatief durven nemen en waar ze trots kunnen zijn op het resultaat. We geloven dat dat bijdraagt tot de algemene persoonlijke ontwikkeling van de leerlingen.

Inspraak brengt ook verantwoordelijkheid mee. Verantwoordelijkheid brengt betrokkenheid mee. Leerlingen die meer betrokken zijn bij de school dragen er mee zorg voor. Participatie is een preventief middel tegen problemen als pesten, schoolmoeheid, ...

Participatie werkt ontvoogdend. Omdat kinderen er veel van leren en omdat ze er zich beter-in-hun-vel bij voelen. Voor KJT staat het algemeen belang van de kinderen centraal. Ze moeten hun schoolomgeving mee kunnen organiseren.

We pleiten ervoor om inspraak stap voor stap te organiseren en de leerlingen niet te laten verzuipen in inspraak. Begin in de klas als de school er nog niet aan toe is. Maak een weloverwogen plan waar iedereen achter staat.

We gaan dieper in op "participatie" (p 2 & 3), maken verslag van een klasraad uit een Gentse basisschool bij wijze van voorbeeld (p 4 & 5) en geven tips om participatie op te starten (p 6 & 7). Tenslotte geven we bij wijze van uitsmijter nuttige adressen en leestips (p 8). Misschien vakantielectuur?

PRAKTISCHE INFORMATIE

Kinder- en Jongerentelefoon

Secretariaat

Hallepoortlaan 27

1060 Brussel

t & f: 02 534 37 43

info@kjt.org

<http://www.kjt.org>

TELEFOONNUMMER

078 15 14 13

E-MAIL

brievenbus@kjt.org

BRIEFEN

Postbus 50

2800 Mechelen

REDACTIE

nieuwsbrief@kjt.org

redactie Nieuwsbrief

Kinder- en Jongerentelefoon

Secretariaat

Hallepoortlaan 27

1060 Brussel

Waarom participatie

Bijna alle scholen hebben overlegstructuren en inspraakorganen. Maar van echte participatie is er nog weinig sprake. En toch zijn de meesten ervan overtuigd dat goed onderwijs alle participanten moet betrekken. Faalangst, agressie, pesten, drugs, leerproblemen enz. kan je pas efficiënt aanpakken als ouders, leerkrachten en leerlingen samenwerken.

Uit onderzoek blijkt dat er minder probleemgedrag is en dat het probleemgedrag efficiënter wordt aangepakt in participatieve scholen.

De school is meer dan een leerschool, ze is ook een leefschool.

Uit Klasse, De eerste lijn. Participatie.

Kinderen zijn deskundig

Opvoeders zijn niet de enige deskundigen in kinder- en jongerenzaken. Kinderen hoe jong ook, hebben zelf heel wat te vertellen over hun eigen leefsituatie.

Ze zijn in staat om zelf advies te geven. Dit creëert een betere school, een aangenamer studieklimaat, wat dan weer het resultaat levert dat je leerlingen extra gemotiveerd zijn.

Verantwoord burgerschap

Door als leerkracht (opvoeder) rekening te houden met de mening van leerlingen (kinderen), toont de leerkracht (opvoeder) dat hij/zij respect heeft voor hun aanwezigheid in de samenleving. Bovendien is het al een goede oefening in verantwoord burgerschap.

Op pedagogisch vlak legt de school een belangrijke basis voor de algehele ontwikkeling van elke leerling. Het is de brede taak van de school de leerling voor te

bereiden op een deelname aan onze complexe samenleving. En deze samenleving begint al binnen de schoolmuren. Door hen vroeg te betrekken bij de sociale verbanden leren ze dat ook voor later.

Als kinderen en jongeren echt participeren op school dan wordt hun leerproces véél intenser. Het zelf actief moeten zoeken naar oplossingen, zelf initiatief leren nemen, leren leren, verantwoordelijkheid nemen...

Rechten van het kind

Er is ook een juridische reden om participatie te organiseren. In het Internationaal Verdrag inzake Rechten van het Kind staat dat elk kind zich moet kunnen uitdrukken en zijn mening moet kunnen zeggen, zich vrij moet kunnen organiseren en moet worden gehoord bij alle procedures die het kind aanbelangt. Dit Verdrag moet worden gewaarborgd in elk land dat het Verdrag ondertekende. Dus ook in België.

Variatie in participatie

Elke leerkracht geeft een eigen invulling aan participatie. Deze invulling verschilt sterk van situatie tot situatie. Als leerkracht hanteer je dus meerdere participatievormen. Tijdens een les 'rekenen' ga je anders met leerlingen om dan tijdens een praatuurkje.

Volgen:

In deze omgangswijze volgen de leerlingen de instructies van de leerkracht op.

De leerkracht is eigenlijk de regisseur die een plan uitvoert. De leerlingen schikken zich volgzzaam naar die situatie.

Dit 'volgen' vinden we niet alleen terug in bijvoorbeeld de leesles, het vormen van de rij, maar soms ook bij het opvoeren van een dansje tijdens het schoolfeest.

Informereren:

Hier informeert de leerkracht de leerlingen. De leerkracht vindt het belangrijk om de leerlingen via informatie te betrekken bij een probleem of een plan.

Zo krijgen de leerlingen bijvoorbeeld informatie over de geplande sportdag of over de veranderingen in het schoolreglement.

Het initiatief om de leerlingen in te lichten en hen te betrekken blijft wel bij de leerkracht of de directie.

organiseren

Mag zomaar alles

Moeten leerlingen dan over alles hun zegje doen?

En mogen zij dan zomaar beslissen?

Het antwoord hierop is erg duidelijk:

'NEEN, natuurlijk niet!'

We mogen absoluut niet blind zijn voor de realiteit van elke schooldag. Leerlingen hebben inderdaad recht op participatie en inspraak. Dit betekent dat leerlingen zich moeten kunnen engageren in de school.

Maar tegelijkertijd verloopt het 'samen school maken' binnen de schoolmuren. En in de school staat 'leren' centraal. Het is binnen deze leeromgeving dat voortdurend gezocht moet worden hoe alle betrokkenen met elkaar verbonden kunnen worden.

Als leerkracht ben je gevoelig voor signalen van leerlingen. Je geeft hen voldoende ruimte en mogelijkheden om te

groeien. Leerlingen experimenteren graag met hun meningsuiting. Het is belangrijk om hun verantwoordelijkheden te prikkelen en hun engagement aan te wakkeren.

Als leerkracht heb je ongetwijfeld elke dag voldoende kansen om het begrip 'inspraak' concreet te maken. Dit kan zowel in je relatie met die éne leerling die je aarzelend komt vertellen over z'n onafgewerkte taak, als met dat groepje leerlingen dat tijdens de speeltijd wil basketballen, of met de hele klas die ontevreden is over een bepaalde klasregel ...

En je vindt als leerkracht ook veel mogelijkheden in de school: de schooluitstappen, de inrichting van de computerklas, het schoolreglement, enz.

Initiatief en leiding

Hier is het de leerling die met een eigen initiatief op de proppen komt en ook de kans krijgt met dit initiatief iets te doen. De leerkracht houdt daarbij de leiding over de uitvoering. Zo kan een groepje leerlingen met instemming van de directie werk maken van een schoolwebsite. De leerlingen werken een eigen voorstel uit en presenteren hun eindproduct. De leerkracht (h)erkent de leerling-signalen van initiatief of verantwoordelijkheidszin en houdt er rekening mee.

Meebeslissen

In deze omgangswijze biedt de leerkracht de leerlingen niet alleen de mogelijkheid om mee te denken en mee te praten over een probleem, een idee of de uitvoering van een plan, maar kunnen de leerlingen ook mee beslissen. De leerkracht houdt dus rekening met de uitspraak van de leerlingen. In deze vorm komt het erop neer dat de leerling bekwaam wordt geacht om zinvolle uitspraken te doen over allerlei schoolse zaken.

Een leerlingenraad of een klassenraad is niet het enige middel om leerlingen te laten participeren in de school. Participeren is meer dan praten alleen. Leerlingen kunnen ook doe-gericht in het schoolleven participeren. Door bijvoorbeeld een werkgroep op te richten met een specifieke taak (permanent of tijdelijk) zoals afval op school, middagactiviteiten, herinrichten van de speelplaats, Ze zijn laagdrempelig, sluiten nauw aan bij de interesse van de leerling en zijn themagericht.

Klasraad in de

Op vrijdag houdt de klas van juf Sien klasraad. Zoals elke week. De kinderen zitten in een grote kring. Joris is voorzitter en neemt het woord. Hij vraagt wie van de klas tijdens deze klassenraad klachten, voorstellen en bravo's op de agenda wil plaatsen. Joris duidt aan wie er iets mag zeggen, en de afspraak is dat er niet door elkaar gepraat wordt. Joris moet in deze ronde maar één keer vragen om stilte. Els is secretaris en schrijft alles netjes op.

Door een vast stramien aan te houden, weten alle kinderen precies wanneer wat aan bod komt. Dat is na verloop van tijd een gewoonte geworden. Die vaste structuur maakt het voor iedereen iets makkelijker het woord te nemen. Een leerling is voorzitter. Dat is één van de klastaken en die komen eerst en vooral aan bod ...

Taakevaluatie

De kinderen kregen in het begin van de week een nieuwe taak voor twee weken. Op het einde van de eerste week evalueren ze hun taken, om het de volgende week beter of even goed te doen. Op de takenlijst duiden de leerlingen zelf aan of ze hun taak naar behoren hebben uitgevoerd. Dat gebeurt door een groene, rode of oranje bol naast hun taak te kleuren. Rood als je vindt dat je je taak slecht hebt gedaan, groen als je tevreden bent.

De voorzitter heeft zijn eigen bolletje rood gekleurd. Op de vorige klassenraad was het helemaal niet stil genoeg en hij vindt dat hij teveel moest roepen. Juf Sien vraagt aan de anderen hoe je best om stilte kan vragen: door niet te schreeuwen, maar het gewoon te zeggen of je hand op te steken of met het belletje te rinkelen. Het belletje blijkt stuk te zijn. Algemene hilariteit.

Els vindt dat ze als secretaris niet genoeg geholpen heeft om stilte te vragen. De suggestie uit de klas is dat ook de secretaris de hand kan opsteken om stilte te vragen.

Zinet wist niet meer welke taak ze had gekregen en Montane wist niet goed hoe ze "trap en rij" moest doen. Juf Sien heeft in verband hiermee een opmerking voor alle kinderen. Iedereen moet uit zichzelf weten dat in de rij niet meer gespeeld mag worden en vraagt iedereen om daar beter op te letten.

Tenslotte is Nona tevreden over haar taak. Ook de anderen vinden dat ze de bibliotheek in orde gehouden heeft.

Ook de andere taken worden op die manier geëvalueerd. De juf doet ook haar zegje en geeft uitleg als dat nodig is. Andere kinderen mogen suggesties doen. Zo kan iedereen volgende week zijn taak beter of even goed uitvoeren.

In eerste instantie zijn klastaken praktische werkjes die van de leerkracht overgedragen worden aan de leerlingen. Het geeft de leerlingen een zekere verantwoordelijkheid en functie: ze zijn nodig om de klas optimaal te laten functioneren.

Klagen en zagen

Aan het begin van de klassenraad is een lijstje gemaakt van "te behandelen klachten". Het is de taak van Joris om die één voor één aan bod te laten komen. Emile komt als eerste aan de beurt. "De grotere kinderen op de speelplaats zeggen altijd dat ik in de weg sta.", vertelt hij. "Ze zeggen dat we niet kunnen voetballen." Andere kinderen bevestigen dit. De volgende stap is om oplossingen te zoeken. Joris vraagt aan de klas of er iemand een idee heeft. Jan suggereert dat er misschien een 'voetbalbeurtrol' moet komen. Op maandag de derde leefgroep, op dinsdag de vierde, enzovoort. Iemand anders vraagt zich af of er dan nog genoeg kinderen zijn om mee te doen, waarop Yeelen zegt dat hij wel zal meedoen als er alleen met de eigen leeftijd gespeeld wordt, in tegenstelling tot nu.

Het punt wordt besloten door dit voorstel in het schriftje van de schoolraad te schrijven en het daar aan bod te laten komen.

Yeelen's klacht gaat erover dat de Johannes zijn 'blades' tijdens het spel wegschopte. "Jij bent altijd boos op mij", voegt Yeelen er nog aan toe. Johannes reageert erg emotioneel. "Ik weet ook niet waarom ik zo hevig reageer!" zegt

klas van juf Sien

Johannes en hij begint te wenen. Juf Sien vraagt aan Yeleen of hij nog gepest wordt maar hij geeft hierop geen duidelijk antwoord. De juf gaat hier verder op in door te vragen hoe de kinderen moeten reageren als ze zien dat Yeleen gepest wordt. "Tegen de pester zeggen dat hij moet ophouden." "Dat ze iemand van hun eigen leeftijd moeten nemen." "De grotere kinderen vervelen zich op de speelplaats en daardoor worden ze agressief."

Ook deze laatste opmerking wordt in het schoolraadschriftje genoteerd en zal daar aan de andere leerlingen voorgelegd worden.

Onterechte klacht ?

Nu is Hélène aan de beurt. Joris geeft haar het woord. Ze vertelt dat ze enkele dagen geleden tijdens de speeltijd aan de deur zat en dat Akif, Brian en Achmed aan het basketten waren: "Ze maakten ruzie en toen schopten ze op mijn hoofd." Juf Sien vraagt om de drie groter jongens uit hun klas te halen en ze naar de klassenraad te brengen. Ondertussen wordt een klacht van Midas over een ruzie behandeld. Hélène komt terug de klas binnen en zenuwachtig lachend herhaalt ze haar klacht.

Akif: "Wie heeft u geslagen?"

Hélène: "Ik weet het niet, ik heb het niet goed kunnen zien. De anderen zeiden dat jullie het waren."

Achmed: "Waarom duidt je ons dan aan?"

Akif: "Is het niet gewoon de basketbal die op je hoofd is gevallen?"

Juf Sien: "Hélène, jouw klacht was: Akif, Brian en Achmed stampen met hun voeten op mijn hoofd. Wat was het?"

Hélène: "De basketbal."

Juf Sien tegen Hélène: "Daarover kon je wel op de speelplaats iets zeggen tegen de juf of de meester van de speelplaats

en dan moesten die jongens wel sorry zeggen. Maar voor zo'n voorval moeten we die jongens niet naar hier laten komen.

Juf Sien tegen de drie jongens: "Sorry jongens dat we jullie hiervoor hebben laten komen. Ik dacht dat het om iets ernstiger ging."

De drie grotere jongens gaan terug naar hun klas. Hélène zit nu heel stilletjes naar de grond te staren.

De klassenraad dient ook om de conflicten op school en in de klas bespreekbaar te maken. Indien nodig begeleidt de leerkracht het gesprek in de richting van een groepsafspreek. De leerkracht zal ook garanderen dat dergelijke afspraken ook haalbaar zijn en voldoende positief blijven. Ook de niet uitgesproken boodschappen moeten door de leerkracht opgevangen en opgevolgd worden. Juf Sien zal later op de dag nog een gesprekje houden met Hélène om er voor te zorgen dat het hele gebeuren een positieve uitkomst krijgt voor Hélène zelf.

Voorstellen

Nu zijn de voorstellen aan de beurt. Deze week zijn dat er niet zo veel. Pieter vraagt zich af wanneer er nog een klasuitstap komt. Juf Sien verwijst hem naar de kalender waarop alle extra activiteiten aangegeven staan.

Yeleen vraagt of er nog eens van plaats gewisseld kan worden in de klas. Ook hierover kan juf Sien kort zijn: "De vorige keer was afgesproken dat er dit jaar niet meer van plaats gewisseld wordt

De klassenraad heeft een vast stramien. De voorzitter duidt aan wie er aan het woord komt. Wie aan het woord is blijft aan het woord en mag niet onderbroken worden door de andere kinderen. Eerst komen de

klachten aan de beurt, daarna de voorstellen en op het einde de bravo's...

Bravo

Joris geeft het woord aan wie vooraf opgegeven had een bravo te willen geven.

Lisa: "Ik was alleen en ik wou graag tikker-tje doen en Margo, Hélène, Edith en Annelies hebben met mij meegedaan!" (ze krijgen een applaus van de klas)

Hélène: "... " (is boos, wil geen bravo meer geven)

Pauline: "Ik mocht van Alissan een kettingje maken, ik vond dat heel lief!"

Seppe: "Ik ben het vergeten!"

Midas: "Ik vind het lief van Seppe dat ik altijd met hem mag spelen."

Louis: "Ik was vroeger niet zo vriend met Midas, maar nu toch al een half vriendje."

Karel: "Vroeger speelde ik niet zo veel met Midas, maar nu wel"

Ilia zegt hetzelfde als Karel. Juf Sien merkt op dat afgesproken is om dit soort bravo's niet meer te brengen naar aanleiding van een periode dat de kinderen allemaal met hetzelfde afkwamen: "vroeger speelde ik niet zo veel met ... maar nu wel!"

Margo: "Ik vind het zeer lief van Jo dat ik een stukje koek van hem kreeg."

Het is een goed idee om de klassenraad af te sluiten met een positieve klank. Dat bevordert de sfeer in de klas en geeft de kinderen expliciet de gelegenheid hun (positieve) gevoelens te uiten.

De klassenraad is nu afgelopen. Joris en Els hebben nog niet helemaal gedaan. Zij moet voor een net verslagje zorgen waarin de gemaakte afspraken herhaald worden.

Participatie op school: hoe

Misschien overwoog je al eens om een soort klasraad te organiseren of dacht je eraan om kinderen meer inspraak te geven in het klasgebeuren, maar durfde je de stap nog niet te zetten.

Echt inspraak geven is immers niet eenvoudig. De schrik dat het uit de hand kan lopen, is niet onterecht.

Als je toch de stap wil wagen, is het aangewezen om niet meteen een volledig open klassenraad te organiseren.

Goede inspraak organiseren is een leerproces voor zowel leerkracht als leerlingen.

Begin daarom met eenvoudige, duidelijk afgebakende thema's waarrond je inspraak mogelijk wil maken.

Taken verdelen - delegeren

In het voorbeeld van de klassenraad van Sien, beginnen ze met een evaluatie van de taken. Dit is eigenlijk al een gemakkelijke opstap.

Worden in jouw klas ook taken verdeeld, maar organiseer je dat helemaal zelf: wie doet wat, voeren ze hun taak wel goed uit, hoe kunnen ze aangespoord worden om hun taak beter te doen?

Als je dit eens door de kinderen zelf liet doen. Jouw taak en rol als leerkracht wordt dan helemaal anders. Misschien is dit al een eerste stap naar nog meer inspraak. Want inspraak is niet alleen 'zeggen wat je ervan vindt' maar ook mee verantwoordelijkheid opnemen en keuzes maken in functie van het belang van de groep.

Hoe?

- maak samen met de kinderen een lijst van taken. Begin zelf met enkele evidente dingen zoals: planten water geven, verfborstels uitwassen, bord

afvegen,... Laat de kinderen zelf aanvullen, maar niet onbeperkt. Dit is geen 'brain-storm-oefening'. Maak duidelijk dat de taken de werking in de klas vlotter moeten doen verlopen. Overloop met de kinderen wat jullie allemaal doen op een dag. Zo kom je vanzelf aan taken en verantwoordelijkheden die zich opdringen. Deze lijst kan ook in de loop van het schooljaar aangroeien.

- Als je lijst klaar is, overloop je nog eens alle taken: wat houden ze juist in en hoe moeten ze correct uitgevoerd worden?
- Stel een beurtrol op om de taken uit te voeren.
- Leg een termijn vast waarbinnen de leerlingen hun taak moeten uitvoeren. De termijn moet minstens twee weken zijn, om een evaluatie en bijsturing mogelijk te maken.
- Evalueer de taken op het einde van de week (zie hierboven) en stuur ze samen met de kinderen bij.

Concrete projecten

Een andere eenvoudige manier om inspraak te organiseren is bij het kiezen van een projectthema of het voorbereiden van een voorstelling voor het schoolfeest. Op het eerste zicht lijkt dit een moeilijke zaak, want als de kinderen zelf mogen kiezen, kiezen ze voor het gemakkelijkste of willen ze allemaal iets anders. Denk eraan dat de kinderen ook moeten leren omgaan met inspraak. Ze moeten leren dat hun eigen mening of keuze niet altijd overeenkomt met die van de groep, dat ze zich soms moeten neerleggen bij de meerderheid of samen moeten zoeken naar een

consensus. Dit zal hen later ook nog goed van pas komen.

Hoe?

- Begin met het installeren van een ideeënbus waarin de kinderen hun eigen voorstellen kunnen steken. Maak duidelijk wanneer jullie de voorstellen gaan bespreken. Tot dan hebben de kinderen de tijd om hun ideeën in de bus te deponeren.
- In een eerste ronde worden de voorstellen voorgelezen en mogen er vragen gesteld worden ter verduidelijking. Er wordt nog niet gekozen.
- Als alle voorstellen op tafel zijn gelegd, kiezen de kinderen een voorstel dat hen het meest aanspreekt. Meestal zullen verschillende voorstellen de goedkeuring van groepjes kinderen wegdragen. Sommige kinderen zullen bij het horen van een ander voorstel hun eigen voorstel laten vallen. Misschien zijn er kinderen die bij hun voorstel blijven, ook al kiest niemand anders ervoor. Dat kan.
- In een volgende ronde is het de bedoeling dat de verschillende voorstellen aantrekkelijk worden voorgesteld aan de rest van de klas. De kinderen gaan reclame maken voor hun voorstel en proberen de anderen te overtuigen dat hun ding het leukst, het beste, het meest interessante is. Degene die alleen voor een voorstel koos, zal voor zichzelf moeten uitmaken of hij of zij het de moeite vindt om de anderen proberen te overtuigen. Hij of zij zal zijn volledige gewicht in de schaal moeten leggen, maar als hij of zij echt overtuigd is, loont het misschien wel de moeite.

begin je eraan?

Tips & tricks

Klasniveau

- Als je je als leerkracht kwetsbaar opstelt en toegeeft dat je niet alles weet, kan je samen met leerlingen op zoek gaan. De leerlingen worden hier gecoacht en niet geleid.
- Neem de leerlingen serieus, toon hen respect en laat zien dat je het leuk en interessant vindt om met hen te werken.
- Accepteer dat kinderen medeburgers zijn, met eigen interesses en behoeften en niet alleen naar school gaan om van de leerkracht te leren. Op deze manier kunnen ze zich ontpoppen tot enthousiaste en gemotiveerde leerlingen die ideeën produceren en niet allen kennis consumeren.
- Geef leerlingen een functie en verantwoordelijkheid over een deeltaak in de klas (orde, muurkrant, ...). Dit verhoogt hun betrokkenheid en verantwoordelijkheidszin.
- Geef tijdens de les ruimte voor de eigen inbreng van de leerlingen.
- Waardeer in woord en daad het werk van de leerlingenraad.

Schoolniveau

- Zorg voor een sfeer waar leerkrachten geloven in de participatie, niet omdat het moet, maar omdat ze erin geloven.
- Werk aan een participatieve schoolcultuur waarin leerlingen, leerkrachten en ouders betrokken worden.
- Beschrijf stapsgewijs in een participatieplan hoe in elk leerjaar (afgestemd op de mogelijkheden van de leerlingen) en in de ganse school de participatie kan georganiseerd worden.
- Investeer in vorming van de leerlingen en de leerkrachten. Begeleiding van een klas – of schoolraad is geen evidentie.

Ook voor leerlingen moet hier vooraf duidelijk afspraken gemaakt worden (hoe het woord vragen, wie is de voorzitter, het bepalen van de agenda, ...)

- Geef de leerlingenraad een concrete plaats en tijd in de schoolstructuur.
- Waak ervoor dat hij niet geïsoleerd wordt. Zorg voor een samenwerking tussen leerkrachten, leerlingenraad, de ouders, de directie, ... en dit via verschillende kanalen (bespreking in de klas, muurkrant, ideeënbus, teamvergadering, de oudervereniging, ...)
- Geef een leerlingenraad de ruimte om te experimenteren en begeleidt het leerproces intens

Voor de individuele leerling

- Als men een probleem of een voorstel heeft, is het belangrijk om vooraf goed na te denken. Hierin is het belangrijk dat de kinderen zichzelf een aantal vragen stellen voordat ze aan de slag gaan.
- WAT wil ik dat er verandert?
- KAN ik dat een beetje uitdrukken in woorden of omschrijven?
- WIE zou me kunnen helpen bij mijn idee of probleem?
- WELKE ideeën hoor ik van anderen?
- WEET ik nu al wie daarmee niet akkoord zal gaan?
- HOE kan ik ook anderen overtuigen van mijn goede bedoelingen?
- HEBBEN we goed nagedacht over wat we gaan doen?
- WANNEER zijn we tevreden over het resultaat?

- Geef de kinderen de tijd om zich goed voor te bereiden.
- Dan volgt de 'reklamecampagne'. Elk groepje probeert het eigen voorstel zo aantrekkelijk mogelijk voor te stellen. Er wordt vooral geluisterd. Eventueel kan een reporter enkele kritische vragen stellen aan de campagneleiders.

- Als laatste moet een stemming uitmaken welk voorstel gekozen wordt. Als twee voorstellen veel aanhang krijgen, kan ook voor beiden gekozen worden. Of een van de twee komt in de 'koelkast' en wordt bij een volgend project of 'feest' opgenomen.

3

Waar kan je terecht voor meer informatie of advies

13

Kinderrechtencommissariaat

– 02/552.98.00
kinderrechten@vlaamsparlement.be
www.kinderrechtencommissariaat.be

14

Steunpunt Leerlingenparticipatie

– 02/505 60 50
info@leerlingenparticipatie.be
www.leerlingenparticipatie.be

15

Vlaamse scholierenkoepel

– 02/215 32 29
info@vsknet.be
www.vsknet.be

16

Steunpunt Ouders en Leerlingen

– 02/553 92 32
Administratie Basisonderwijs, K. Albertlaan II –laan 15, 1210 Brussel
Veronique.adriaens@ond.vlaanderen.be

17

Leerlingen kunnen natuurlijk met al hun vragen bij de Kinder- en Jongerentelefoon terecht. 078 15 14 13 (tussen 16 en 20u, behalve op zon en feestdagen) – brievenbus@kjt.org - www.kjt.org

8

leestips

7

Leerlingenraad en daad, een praktisch handboek voor leerlingenraden (2000), Vlaamse Scholierenkoepel, Antwerpen: Standaard Uitgeverij.

Inspraak en participatie op school. Naar een leerling betrokken school (1999) Van Dinter F. (red.) Antwerpen: Standaard Uitgeverij & Koning Boudewijn Stichting

0

Kinderrechten en onderwijs: een driedubbele opdracht (1999) Departement Onderwijs, Brussel: publicatiedienst